

sidste vilde imidlertid stride mod hele Systemets Tanke; Maalestokken bliver i alt Fald irrationel og det fornuftige Resultat afhængigt af Tilfældigheden.

Disse mine for længst fremsatte Betragtninger har jeg aldrig fundet imødegaaet fra sagkyndig Side, men ofte set forbigaaet med en Henviisning til, at ansete Kriminalister som Professor Torp i Danmark, Professor Thyrén i Sverige og Professor Serlachius i Finland har anbefalet Dagsbodssystemet, og at dette faktisk er indført i Finland og Sverige. Uden paa nogen Maade at ville stille mig paa Linie med disse mine afdøde Kolleger, tør jeg dog fremhæve, at jeg har det Fortrin for dem gennem mange Aar at have virket som Dommer i Straffesager, derunder i 2 Aar udelukkende at have beskæftiget mig med Bødesager. Det er mig derfor ogsaa en Tilfredsstillelse af Bemærkningerne til Lovforslaget S. 14 at se, at *Rigsadvokat Pihl* i sin over Sagen afgivne Erklæring, hvis Indhold i øvrigt er mig ubekendt, har givet mig sin Tilslutning og fraraadet Dagsbodssystemets Indførelse. Efter mit Kendskab til den danske Dommerstand tør jeg ogsaa bestemt antage, at denne tager Afstand fra Systemet.

Hvad Forholdene i *Finland* angaar, skal jeg for det første bemærke, at Dagsbodssystemets Indførelse her i 1921 hang sammen med den finske Valutas Fald, der bevirkede, at de faste Bødesatser blev alt for lave. Man maatte da reformere Bødesystemet og greb til Dagsboderne. Lignende Vanskeligheder opstod i Tyskland ved Markkursens Fald, og den daværende (demokratiske) Regering fik da i Straffeloven indført en Bestemmelse, som falder ganske i Traad med mine ovenanførte Betragtninger, nemlig at Bødestrafpen altid skal udmaales saaledes, at Bødebeløbet overstiger den ved Gerningen erhvervede Vinding eller af Gerningen „uddragne Nytte“.

Det maa i øvrigt ved Vurderingen af Bødestraffens Effektivitet haves i Erindring, at denne *ikke udelukkende* beror paa Bødens Følelighed som et rent *Pengeoffer*, men tillige paa den samfundsmæssige Misbilligelse, der ligger i dens Egenskab af *Straf*.

I *Sverige* var *Thyrén*, som nævnt, en ivrig Forkæmper for Dagsbodsiden, og det var ham derfor en dyb Skuffelse, at den svenske Rigsdag ikke vilde vedtage et af ham som Justitsminister i 1927 udarbejdet Forslag om Systemets Indførelse. Den nuværende svenske Ordning blev gennemført i 1931 af Justitsminister *N. Gärde*, der er identisk med den Justitsraad *N. Gärde*, som har skrevet den i Bemærkningerne til det foreliggende Lovforslag S. 12 omtalte Afhandling i Svensk Juristtidning 1933.

Hvad angaar Systemets Virkninger, har jeg af svenske Dommere faaet at vide, at man — navnlig i Begyndelsen — fandt det uheldigt, at Dagsbøden ansattes til saa lave Beløb som f. Eks. 50 Øre, hvorved Straffen mistede al Effektivitet. Denne Mangel er jo afhjulpet ved det foreliggende Lovforslag, der sætter Dagsbøden til mindst 2 Kr. Dernæst finder man i Sverige ikke Systemet tilstrækkelig effektivt i *Gentagelsestilfælde*, hvor der er Trang til skærpet Straf. Da nemlig Systemets Grundtanke er den, at *samme* Forseelse skal vurderes til det *samme* Antal Dagsbøder, er der hos Domstolene Tilbøjelighed til ikke at tage Hensyn til Gentagelsesmomentet, men til i Gentagelsestilfælde stadig at takserer Forseelsen til *samme* Antal Dagsbøder som for *den første* Forseelse. I øvrigt synes man i Sverige at være faldet til Ro i Systemet, som ikke paataenkes forladt.

Men paa *et Hovedpunkt* maa Systemet sikkert have beredt Skuffelser baade i Finland og i Sverige — et Punkt, som falder uden for Domstolenes Erfaringsomraade.

Den oprindelige Tanke med Systemet (Professor *v. Liszt* i Tyskland 1891) var nemlig den, at en Afpasning af Dagsbøden efter *Betalingssevne* skulde medføre, at Bødernes Forvandling til Frihedsstraf i Tilfælde af manglende Betaling praktisk talt skulde blive undgaaet. Dette var naturligvis noget naivt, *dels* fordi Dagsbødernes *Antal* her maatte spille en væsentlig Rolle, *dels* og navnlig fordi de aller fleste Bøder, der afsones, idømmes eller vedtages af subsistensløse Personer for Drukkenskabsforseelser, Gadeuorden o. desl., hvor enhver Bødestraf som *Pengestraf* betragtet maa komme til kort.

For de nordiske Landes Vedkommende fremkom der paa den danske Kriminalistforenings Møde i November 1935 en Del Oplysninger om „Afsoningsprocenten“, d. v. s. om det Antal Bøder, der pr. 100 idømte eller vedtagne Bøder forvandles til Frihedsstraf. I Aaret 1932 var denne Afsoningsprocent i Finland 57,7, i Norge 22, i Sverige 12,4 og i Danmark 7,7. — I *Finland*, hvor Dagsbodssystemet har været gældende fra 1921, var Afsoningens samlede Antal steget saaledes: fra ca. 3 600 aarlig i 1921—23 til ca. 9 000 aarlig i 1924—26, 11 000 i 1927—29, 19 000 i 1930, 34 000 i 1931, 24 000 i 1932 og 32 000 i 1933. Fængslerne i Finland var i den Grad overfyldt af Bødefasonere, at man i 1930 maatte skride til generelt at nedsætte Afsoningstiderne til $\frac{1}{5}$ og samtidig skærpe Afsoningen ved at indskrænke Kosten. Naturligvis er det i høj Grad usandsynligt, at Dags-